

KATOLSK KRLE-plan Etter 10. trinn

Kunnskap om kristen tro og praksis

Faget skal gi kunnskap om kristen tro og kristne trosuttrykk gjennom bibelkunnskap, trosgrunnlag, Kirkens historie og estetiske uttrykk og ved å bli kjent med Kirkens liv. Elevene skal få opplæring i grunnleggende kristen etikk. Faget skal gi kunnskap om det som er felleskirkelig og det som er spesielt for det eller de trossamfunn som skolen er knyttet til.

Kompetansemål fra KFFs læreplan

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- 1.- utforske og presentere hovedtrekkene i den store bibelske fortellingen
- gjøre rede for og reflektere over sentrale momenter i kristen tro
- samtale om hva det vil si å være en kristen
- presentere kristendommens utbredelse i dag
- gjøre rede for sentrale trekk ved noen religioner og deres utbredelse i dag, inkludert samers og andre urfolks religioner

Presisering ved de katolske skolene

BIBEL, ÅPENBARING, KIRKEN

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- ha oversikt over hvordan Bibelen er inndelt med vekt på sentrale fortellinger og fortellinger om Jesus, og ut fra denne oversikten gjøre rede for Guds frelsesplan i den store bibelske fortellingen
- ha evne å tolke det kristne kjærlighetsbudet i bibelske fortellinger og lage en relevant, moderne versjon hvor tolkningen kommer til uttrykk
- gjøre rede for særtrekk ved katolsk tro og katolske fromhetstradisjoner, deriblant trosbekjennelsen, sakramentene, forskjellige former for bønn, tradisjoner knyttet til Maria og andre viktige helgener, kunst, arkitektur og musikk
- sette seg inn i og vise forståelse for hvorfor og hvordan Kirken feirer ulike typer liturgier, og i kirkeårets oppbygging
- samtale om hva det vil si å være katolikk, med vekt på troen på Kristus som vår frelser, kristen etikk, og messens og sakramentenes betydning som ramme for det katolske livet
- presentere kristendommens utbredelse generelt, og katolisismens utbredelse spesielt
- gjøre rede for særtrekk ved og slektskap mellom kristendom, jødedom og islam, og det historiske og nåtidige forholdet mellom disse

<p>6.- gjøre rede for hvordan Bibelen er blitt til og reflektere over hvordan den blir brukt og hvilke spor den har satt i vår kultur</p> <ul style="list-style-type: none"> - sammenligne og vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om kristendommen - sammenligne og vurdere kritisk ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn 	<ul style="list-style-type: none"> • gjøre rede for bøkene i den katolske Bibelen og katolsk bibelforståelse, og reflektere over hva Bibelen har betydd for utviklingen av verdensbildet, kulturen, mentaliteten og moralen i Vesten generelt og Norge spesielt • ha kjennskap til det katolske bibelsynet og forskjellige lutherske og mer sekulære bibelsyn • se på forskjellige religionskritiske og apologetiske kilder, særlig knyttet til evangeliene pålitelighet, som kjernen i kristen tro
<p>2.- gjøre rede for noen viktige hendelser i kristendommens historie fra reformasjonen til vår tid</p> <ul style="list-style-type: none"> - utforske og drøfte hvordan kristendom inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt - undersøke og samtale om likheter og forskjeller og om fellesskap mellom ulike kristne trossamfunn - utforske hvordan religioner inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt 	<p>KIRKEHISTORIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • gjøre rede for sentrale deler av Kirkens historie: kristendommens vekst, kristenforfølgelse i Romerriket, Kirkemøtet i Nikea, Det store skisma, og kristningen av Norge • gjøre rede for reformasjonen i Europa og Den katolske kirkes svar, Ignatius og Jesuittordenens betydning i “motreformasjonen”, reformasjonen i Norge som maktovertagelse av dansk kongen, hvordan og hvorfor katolske tradisjoner lenge holdt seg levende i Norge, Lauritz Nielssøns (Klosterlasse) forsøk på rekatolisering, konventikkelpakaten, Hans Nielsen Hauges betydning for kristenheten i Norge, Den katolske kirkes tilbakekomst til Norge på 1800-tallet, og veksten i Den katolske kirke i Norge rundt totusenårsskiftet [samarbeid med samfunnsfag] • utforske og drøfte hva kristendommen har betydd i land der Kirken har fått påvirke gjennom misjon, og vise hvordan dette har bidratt til utvikling innenfor utdanning, demokrati, menneskerettigheter, likestilling etc. Eleven skal kunne sammenligne med land og områder der kristendommen ikke har hatt mulighet til å påvirke samfunnsutviklingen, eksempelvis muslimske og kommunistiske land. • undersøke og samtale om økumenisk arbeid, og om likheter og forskjeller mellom Den katolske kirke og andre kristne trossamfunn

Kjennskap til religioner og livssyn

Faget skal gi kunnskap om og forståelse for kristendom og andre religioner og livssyn lokalt, nasjonalt og globalt og på individ-, gruppe- og tradisjonsnivå. Religioner og livssyn skal presenteres ut fra sin egenart med vekt på det som er sentralt. Elevene skal få kunnskap om viktige forskjeller og likheter mellom grunnleggende trosposisjoner og lære å reflektere over eget og andres ståsted. Elevene skal også få innsikt i hvordan kristendom og andre religioner og livssyn inngår i historiske prosesser og henger sammen med samfunnsendringer og kulturarv. Elevene skal bli kjent med mangfoldet av religioner og livssyn og med de ulike tradisjonenes indre mangfold. Faget skal gi grunnlag for refleksjon over majoritets-, minoritets- og urfolksperspektiver i Norge. Faget skal fremme respekt for enkeltmenneskets frie valg slik det er nedfelt i menneskerettighetene.

1e. - gjøre rede for sentrale trekk ved noen religioner og deres utbredelse i dag, inkludert samers og andre urfolks religioner

(5c.- bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn)

LIVSSYN

- anvende relevante fagbegreper om noen andre religioner og sekulære livssyn
 - virkelighetsforståelse
 - hellige tekster
 - ritualer
 - moral og etikk

Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder

Elevene skal undersøke og utforske kristendom og andre religioner og livssyn som sammensatte fenomener gjennom bruk av varierte metoder. Forståelsen av kristen tro utdypes gjennom deltagelse i kristen praksis. Med utgangspunkt i et kristent livssyn utdypes og utfordres deres forståelse av religioner og livssyn gjennom analyse av og kritisk refleksjon over kilder, normer og definisjonsmakt, og også gjennom møter med troende mennesker og hellige skrifter. Kjennskap til ulike syn på og definisjoner av religioner og livssyn inngår i kjerneelementet og er vesentlig for å forstå og håndtere mangfold.

3.- gjøre rede for sentrale ideer fra livssynshumanisme og andre ikke-religiøse livssyn

2d.- utforske hvordan religioner inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt

- gjøre rede for hvordan livssynshumanismen har sitt opphav i et kristent menneskesyn, at humanisme er mer enn livssynshumanisme, samt særpreg og forskjeller mellom sekulær og religiøs humanisme

Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar

Elevene skal få hjelp til å bli bevisst menneskesyn, virkelighetsforståelse og verdier som ligger bak egne og andres handlinger, holdninger og ytringer. Faget handler om hvordan Bibelens Gud har åpenbart seg og om ulike måter mennesker har nærmet seg spørsmål om mening, identitet og virkelighetsoppfatning gjennom religioner, livssyn, etikk og filosofi. Faget skal gi rom for refleksjon, filosofisk samtale og undring ved å utforske eksistensielle spørsmål. Elevene skal også kunne forholde seg til spørsmål det er dyp uenighet om.

7.- gjøre rede for et kristent menneskesyn og den kristne etikkens forankring
- gjøre rede for og reflektere over syn på kjønn og seksualitet i kristendom
- reflektere over ulike syn på kjønn og seksualitet i noen religioner og livssyn

FILOSOFI OG ETIKK

- gjøre rede for Den katolske kirkes positive menneskesyn, hva menneskeverd er og hvordan menneskets verdighet og ukrenkelighet står sentralt i Den katolske kirkes sosiallære
- gjøre rede for det bibelske grunnlaget for den kristne etikken, inkludert de ti bud, Bergprekenen og ulike moralske utlegninger i NT-brev
- gjøre rede for ekteskapets sakrament, med vekt på Den katolske kirkes positive syn på seksualitet og ekteskap
- gjøre rede for Den katolske kirkes syn på kjønn og kjønnetenes komplementære egenskaper, kjenne begrunnelsen for synet på sex utenfor ekteskap, prevensjon, skilsmisse og homofili, og sammenligne med utbredte syn på disse spørsmålene ellers i samfunnet

8.- utforske og presentere hvordan elementer fra kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk i medier og kulturliv

- finne spor av kristendom i film, litteratur og samfunnsliv, og tolke og beskrive ulike Kristus-figurasjoner i film, litteratur og musikk
- vurdere kritisk kilder, normer og definisjonsmakt når det gjelder hvordan kristendom og andre religioner og livssyn framstilles i media og kulturliv
[samarbeid med **samfunnsfag**]

11.- reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til det å vokse opp og leve i et mangfoldig og globalt samfunn, med basis i kristen tro og etikk
- planlegge og gjennomføre et prosjekt til glede for mennesker utenfor skolen (Relevante undermål: 1)

Kunne ta andres perspektiv

Faget skal gi elevene mulighet til å utvikle egne synspunkter og holdninger i møte med andre gjennom innenfra- og utenfraperspektiver og gjennom dialog og refleksjon over likheter og forskjeller. På den måten skal faget bidra til at elevene utvikler interesse, forståelse og respekt for hverandre uavhengig av kulturell, sosial, religiøs eller livssynsmessig bakgrunn. Faget skal bidra til at elevene utvikler mangfoldskompetanse. Samiske perspektiver inngår. Temaer knyttet til kjønn og funksjonsevne inngår også.

10.- utforske andres perspektiv og håndtere uenighet og meningsbrytning

- utforske, reflektere over og samtale, i respekt for andres meninger og med utgangspunkt i ulike pavelige dokumenter som *Laudato Si*, *Global Compact on Education*, *Menneskelig brorskap* og *Fratelli Tutti*, om viktige tema som klimaendringer, flyktninger, abort og andre saker det kan være ulike meninger om

Demokrati og medborgerskap

(...) elevene skal delta i etisk refleksjon og få øvelse i å innta ulike perspektiver og å handle til det beste for sine medmennesker. KRLE bidrar til å styrke elevenes evne til å håndtere utfordrende spørsmål og være åpne for andres synspunkter i et mangfoldig samfunn. Gjennom å delta i etisk refleksjon blir elevene i stand til å problematisere makt og utenforskap og til å stille spørsmål ved gjengse normer. Faget forbereder elevene til å bli ansvarlige samfunnsborgere med evne til empati, nestekjærlighet og solidaritet.

4.- gjøre rede for religiøst mangfold og religiøse praksiser utenfor etablerte religionssamfunn

- gjøre rede for og reflektere over religiøst mangfold og praksiser, og se disse i lys av katolsk tro og lære

5.- bruke og drøfte fagbegreper i kristendommen
- drøfte kristendommens forhold til andre religioner og sekulære livssyn
- bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn

- anvende og drøfte kristne og katolske fagbegreper som synd, opprør, omvendelse, anger, bot, tilgivelse, forsoning, frelse og håp om det evige liv
- anvende relevante fagbegreper om noen andre religioner og sekulære livssyn, og drøfte særpreget ved kristendom og katolsk tro i forhold til andre tradisjoner, med utgangspunkt i likhetstrekk og grunnleggende forskjeller

12.- identifisere og drøfte etiske problemstillinger knyttet til ulike former for kommunikasjon

- identifisere, reflektere over og samtale om ulike former for kommunikasjon, herunder sosiale mediers rolle, kroppsspress, mobbing, etc.
[samarbeid med **samfunnsfag**]

Etisk refleksjon

Faget skal bidra til å utvikle forståelse for rett og galt, med normforankring i kristen tro og etikk. Undervisningen skal stimulere til kritisk tenkning om hva som er sant, rett og godt, og hvordan vi påvirkes av og påvirker samfunnet, naturen og menneskene rundt oss. Elevene skal kunne identifisere etiske dilemmaer og drøfte moralske spørsmål ved hjelp av kunnskap, egen erfaringsbakgrunn, evne til innlevelse og ulike etiske modeller og begreper. Gjennom deltagelse i prosjekter hvor det å hjelpe og glede andre står i fokus, oppøves gode holdninger og evne til innlevelse. Etisk refleksjon gir mulighet til å håndtere store og små spørsmål, konflikter og utfordringer med betydning for skolesamfunnet, hverdagslivet og det globale samfunnet. Filosofiske tenkemåter gir elevene redskaper til å analysere argumentasjon og påstander.

9.- utforske etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien og anvende ideene til å drøfte aktuelle etiske spørsmål

ETIKK OG LIVET I KRISTUS

- anvende ideer fra noen sentrale personer i filosofihistorien, deriblant katolske og andre kristne filosofer og teologer, til å drøfte aktuelle etiske og eksistensielle spørsmål som
 - meningen med livet og betydningen av å søke mening og mål for livet
 - kunst, fornuft og tro som veier til gudserkjennelse, mening og sannhet
 - Guds allmakt og det ondes problem
 - Den katolske kirkes lære om døden og livet etter døden
 - naturretten og åpenbaringen
 - samvittighetens rolle
 - dydsetikken; dyder og laster
 - viktigheten av å bli kjent med sine talenter
 - selvtillit og selvfølelse
- presentere en relevant bibelsk fortelling og vise på denne måten forståelse for det sentrale i kristen etikk, deriblant viktigheten av dydene og faren lastene innebærer når det gjelder å oppnå bedre livsmestring

Folkehelse og Livsmestring

(...) elevene skal få utforske eksistensielle spørsmål og svar. Arbeidet med faget gir elevene kunnskap om menneskeverdet og hvordan dette forankres i ulike religioner og livssyn. **Kristent menneskesyn gir fremtidshåp, det understreker alle menneskers verdi og at alle kan bety noe for andre, selv når de strever med å mestre livet.** Faget bidrar til å utvikle elevenes evne til å reflektere over etiske spørsmål og problemstillinger som gjelder identitet, kjønn, seksualitet og psykisk helse, og setter dem i stand til å bygge fellesskap og ta ansvar for seg selv og andre.

13.- identifisere og drøfte aktuelle etiske problemstillinger knyttet til menneskerettigheter, bærekraft og fattigdom, med basis i kristen tro og etikk og forvalteransvar

- drøfte og reflektere over verdivalg og aktuelle temaer i samfunnet lokalt og globalt når det gjelder sosialt og økologisk ansvar, teknologiske utfordringer, innsatsen Den katolske kirke gjør for å styrke menneskerettigheter, skape bærekraft og bekjempe fattigdom i forskjellige deler av verden, og se dette i lys av Evangeliets budskap og Den katolske kirkes sosiallære
- utforske, presentere og reflektere selvstendig over ulike eksempler på Jesu etterfølgelse gjennom historien

Bærekraftig utvikling - Laudato Si

(...) elevene skal utforske eksistensielle spørsmål og delta i etisk refleksjon over naturen og menneskets plass i den, **med utgangspunkt i menneskets forvalteransvar og troen på Gud som skaper og opprettholder**. Dette innebærer at elevene kan reflektere over hvordan menneske, miljø og samfunn påvirker hverandre, og over hvordan de kan ta ansvarlige valg.